

Forslag til endring av forskrift av 11. mars 1999 nr. 302 kontrollforskriften

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) foreslår å innføre et generelt krav om konkurranse på kjøp som foretas av nettselskap i konsern og hvor kostnadene skal føres under nettselskapets nettvirksomhet. NVE foreslår videre å endre bestemmelsene om fordeling av inntekter og kostnader mellom nettvirksomheten og øvrige virksomhetsområder i integrerte selskaper. Formålet med endringene er å sikre at nettkundene ikke betaler mer enn nødvendig for sine netjtjenester.

I innledningen omtales regulering av transaksjoner mellom nettselskaper og andre selskaper i samme konsern (2006), og NVE konstaterer at «erfaringer har vist at gjeldende lovverk ikke er like hensiktsmessig, og NVE har kommet til at der er behov for forandringer».

Dessverre nøyer NVE seg med påstanden, uten å presentere noen for dokumentasjon på hva som ikke er hensiktsmessig, eventuelt hvorfor. Hvilke erfaringer, og hvordan endringsbehovet manifesterer seg, og hvorfor de foreslåtte endringene skal ha den beskrevne effekten, framkommer ikke av høringsnotatet. Høringsnotatet har, ut over de konkrete endringsforslagene, ingen forklarende kraft og framstår mer som et forsøk på å tåkelegge enn å belyse.

Fordeling av inntekter og kostnader mellom virksomhetsområder

NVE foreslår også at når et nettselskap har aktiviteter som ikke er å anse som nettvirksomhet, enten aktiviteten skjer innad i selskapet eller eksternt, skal kostnader og inntekter tilknyttet aktiviteten holdes utenfor nettvirksomheten. Nettselskapene skal fordele sine faktiske kostnader, inkludert kapitalkostnader, mellom virksomhetsområdene basert på reell bruk av ressurser. Også felles kostnader som administrative drifts- og kapitalkostnader skal fordeles. Dette forslaget kan vanskelig oppfattes som annet enn et forsøk på å kvele nettselskapenes muligheter til å løse samfunnsmessige oppgaver for eierne, som utbygging av bredbånd, veilys, eiendomsforvaltning med mer. I tillegg vil leie av linjer (for eksempel fiber), utlån av utstyr, materiell og ansatte i krevende beredskaps-/forsyningssituasjoner eller hvor sjelden anvendelse, store anskaffelseskostnader eller leverandør av bredbånd gjør det naturlig å leie ut eller drive vekselbruk, bli nærmest umulig.

Vi ser for oss at et nettselskap som har anskaffet en kabelfeilsøkingsvogn vil måtte registrere denne som eget selskap for å kunne leie denne ut til naboer. Dette vil bety et fullstendig brudd med samarbeids- og dugnadsånden som fortsatt preger norsk kraftforsyning.

NVE har ikke redegjort overbevisende for hvorfor dagens regelverk ikke strekker til, og heller ikke drøftet konsekvensene av forslagene til endringer i regelverket.

Transaksjoner mellom nettselskap og andre selskaper i samme konsern

Formålet med forslaget om konkurranse på kjøp som foretas av nettselskap i konsern, er ifølge NVE å motvirke krysssubsidiert mellom konkurranseutsatt virksomhet og nettvirksomhet. Krysssubsidiert kan ifølge høringsdokumentet medføre effektivitetstap, overprising av varer og tjenester og høyere nettleie for kundene. NVE mener at kjøp av varer og tjenester på bakgrunn av konkurranse vil bidra til bedre utnyttelse av entreprenører og andre leverandørtjenester. NVE argumenterer også med at innkjøp av tjenester fra et selskap som har helt eller delvis samme eiere, kan medføre risiko for omgåelse av regelverk og kontrollen med selskapets monopolinntekter ved monopolprising av tjenester.

Igjen savner vi dokumentasjon på at dette er et reelt problem. Det er riktig at muligheten for overprising er til stede. Men så lenge kostnadsnormen utgjør en stor del av det enkelte nettselskaps inntektsramme, vil gevinsten ved overprising være begrenset, i tillegg vil dette bare kunne pågå så lenge selskapet er 100 prosent effektiv (eller bedre). **Og om et nettselskap betaler overpris, vil det føre til redusert effektivitet i nettselskapet.**

NVE hevder også at «Det er i praksis vanskelig for NVE å avgjøre hvorvidt internprisene som blir benyttet i kjøp mellom søsterselskaper i konsern skjer til markedsmessige vilkår. Nettselskapene har i stor grad monopol på de tjenester som etterspørres innenfor konsesjonsområdet. Det er videre krevende for nettselskapene å dokumentere at interne transaksjoner skjer til markedsvilkår uten utlysning, fordi det ofte ikke eksisterer sammenlignbare priser på tjenesten i det aktuelle området.»

Om det er riktig at nettselskapene i stor grad har monopol på tjenester som etterspørres innenfor konsesjonsområdet, **avhenger av hvordan NVE definerer «i stor grad har monopol».** De fleste nettselskaper kjøper tjenester i stort omfang, både fra entreprenører i kraftkonsern, frittstående entreprenører, installatører, utstudsprodusenter med mere. Det skulle derfor være rimelig gode muligheter for å sammenligne priser og kostnader. NVE begrenser seg i høringsutkastet til å omtale tjenestekjøp innen konsesjonsområdet, og ser ut til å se bort fra mulighetene til sammenligning av priser på landsbasis. Dette er en kunstig begrensning, all den stund direktoratet regulerer inntektsrammen basert på en kostnadsnorm for samtlige nettselskap.

Nettselskapene er omfattet av forsyningsforskriften, som er fastsatt med bakgrunn i forsyningsdirektivet. NVEs høringsutkast går lengre enn kravene i forsyningsdirektivet. «NVE vurderer det slik at bestemmelsene i forsyningsforskriften ikke er til hinder for at NVE kan fastsette mer detaljerte regler enn det som i dag følger av kontrollforskriften §2-8 siste ledd». NVE forsvaret kravet om full konkurranseutsetting med at «formålet med å ha krav til konkurranse for transaksjoner mellom nettselskaper og andre selskaper i samme konsern er noe annerledes enn anskaffelsesregelverkets formål.» Heller ikke dette begrunner NVE, og leser man kapittel 1 Formål og virkeområde, er det åpenbart behov for en nærmere utredning fra NVE for å begrunne dette standpunktet.

NVE påstår at det med dagens regelverk kan eksistere en fare for krysssubsidiert, som kan medføre effektivitetstap, som igjen kan føre til økte priser for kundene. Videre mener NVE at nettselskapene *i stor grad har monopol innenfor konsesjonsområdet*, og at det *i praksis er vanskelig* å avgjøre om internprising skjer til markedsmessige vilkår. Løsningen på problemer forårsaket av denne lange kjeden av antakelser, er full konkurranseutsetting av innkjøp til nettselskap, fordi «NVE er av

den oppfatning at kjøp av tjenester på bakgrunn av at **konkurranse vil til bidra bedre utnyttelse av entreprenører og andre leverandørtjenester**, og legge til rette for en mer effektiv bruk av samfunnets samlede ressurser.

Forbundet mener

EL & IT Forbundet mener NVEs virkelighetsbeskrivelse er urovekkende lite faktabasert. Manglene ved dagens regelverk baserer seg på antakelser, og de foreslåtte forskriftsendringene begrunnes med lite annet enn en generell tro på at fri konkurranse vil være av det gode. NVE går så langt i å begrunne fordelene ved fri konkurranse at direktoratet undergraver sin egen faglighet og grunnlaget for inntektsrammereguleringen. Endringsforslagene vil ikke tjene verken bransje, kunder, eiere eller ansatte, og bør avvises.

Rapporten «Et bedre organisert strømnett» er ute på høring, med høringsfrist 1. oktober 2014. Ett av forslagene i rapporten er full konkurranseutsetting av innkjøp til nettselskapene.

EL & IT Forbundet stiller seg undrende til at NVE åpenbart har fått klarsignal til å trekke ett av forslagene i rapporten ut av den pågående høringsprosessen. Regjeringen høringsprosess på rapporten kommer på denne måten i et underlig lys. Det kan se ut som om regjeringen ser på høringen som en nødvendige øvelse, uten at høringsinnspillene skal ha noen som helst betydning for hvilke tiltak regjeringen vil iverksette.

EL & IT Forbundet støtter ikke de foreslåtte endringene i forskriften.